

Muistio on laadittu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa

SUOMEN OSALLISTUMISEN JATKAMINEN YK:N UNIFIL-OPERAATIOSSA LIBANONISSA

Tasavallan presidentti ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta linjasivat 20.11.2015, että Suomi jatkaa osallistumista YK:n UNIFIL-operaatioissa Libanonissa 1.6.-31.11.2016 saakka nykyvahvuudella suomalais-irlantilaisen pataljoonan johtovaltiona. Edelleen linjattiin, että Suomi jatkaa operaatioissa noin 170 sotilaan vahvuudella 1.12.2016-31.12.2018.

Eduskuntaa kuullaan asiasta antamalla eduskunnan ulkoasianvaliokunnalle selvitys sotilaallista kriisinhallintaa koskevan lain 3§:ssä tarkoitetulla tavalla. Päätöksen osallistumisesta tekee tasavallan presidentti sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain 2 §:n mukaisesti.

Suomi on osallistunut Libanonin UNIFIL-operaatioon (United Nations Interim Force in Lebanon) keväästä 2012 alkaen irlantilais-suomalaisessa pataljoonassa, jonka johtovaltiovastuu siirtyi marraskuussa 2013 Suomelle. Suomalaisten vahvuus nostettiin samalla enintään 350:een. Tasavallan presidentti teki 12.12.2014 jatkopäätöksen johtovaltiovastuusta 30.5.2016 saakka. Suomi ilmoitti YK:n korkean tason viikolla 28.9.2015 pidetyssä rauhanturvan huippukokouksessa suunnitelmastaan jatkaa johtovaltioneuvoston tehtävää.

Libanonin tilanne. Libanonin turvallisuustilanne on heikentynyt Syyrian tilanteen johdosta. Taisteluita on käyty Libanonin ja Syyrian välisellä raja-alueella. ISIL aiheuttaa epävakautta koko alueella. Syyrian kriisi on syventänyt Libanonin eri uskontokuntien välisiä eroja. Libanonissa on n. 1,1 miljoonaa YK:n rekisteröimää syyrialaispakolaista, todellisuudessa pakolaisia lienee paljon enemmän. UNIFILin vastuualueella arvioidaan olevan yli 50 000 rekisteröityä syyrialaispakolaista. Sisäpoliittinen tilanne on haastava. Presidentin valinta on viivästynyt jo puolitoista vuotta. Parlamenttivaaleja on lykätty, muun muassa vaalilainsäädännön uudistuksen viivästymisen vuoksi, yhteensä neljällä vuodella.

Operaation sisältö ja tavoitteet. YK:n turvallisuusneuvosto uudisti 21.8.2015 operaatiomandaatin (2236/2015) 31.8.2016 saakka. UNIFIL tukee Libanonin hallitusta ja asevoimia, ja sen nykyisinä tehtävinä on valvoa vihollisuuksien lopettamista, tukea Libanonin armeijan sijoittumista Etelä-Libanoniin, koordinoita toimet Libanonin hallituksen ja Israelin kanssa, auttaa varmistamaan humanitaarisen avun perille vieminen, siviiliensuojelu, avustaa Libanonin armeijaa ns. sinisen linjan kunnioittamisen varmistamisessa sekä avustaa Libanonin hallitusta eteläisen rajan valvonnassa laittomien asekuljetusten estämiseksi. Mandaatin mukainen maksimivahvuus on 15 000 sotilasta. Operaatioissa palvelee noin 10 500 sotilasta 39 maasta.

Operaation turvallisuustilanne ja riskiarvio. UNIFILin rooli vakauttavana elementtinä on korostunut yleisen epävakauden myötä. Yleistilanne UNIFILin vastuualueella on suhteellisen rauhallinen. Syyrian sisällissodan aiheuttamat jännitteet eivät näy Etelä-Libanonissa niin merkittävästi kuin maan pohjois- ja itäosissa. Libanonin asevoimien toiminnan painopiste on pohjoisessa ja idässä, jonne on keskitetty joukkoja myös Etelä-Libanonista. Tämä on vähentänyt UNIFIL-joukkojen yhteistoimintaa Libanonin asevoimien kanssa ja lisännyt UNIFILin näkyvyyttä alueella. Etelä-Libanon on ollut maan rauhallisinta aluetta. UNIFIL on kyennyt ylläpitämään Libanonin ja Israelin asevoimien keskusteluyhteyttä mm.

sinisen linjan kysymyksistä yksittäisistä välikohtauksista huolimatta. Uhkataso UNIFIL-joukkoja kohtaan on kohtalainen.

Suomen osallistuminen ja tehtävät. Suomi muodostaa 500 sotilaan pataljoonan yhdessä Irlannin kanssa osallistuen operaatioon noin 310 sotilaalla. Suomen osallistuminen koostuu esikuntahenkilöstöstä, jääkärikomppaniasta, tukikomppaniasta ja huollon osista. Pataljoonassa 27.5.2015 aloittanut virolainen joukkue osallistuu operaatioon osana suomalaista kriisinhallintajoukkoa 38 sotilaan vahvuudella. Suomalais-irlantilainen pataljoona valvoo alueellaan väkivaltaisuuksien lopettamista ja tukee Libanonin asevoimia turvallisuuden ylläpitämisessä. Pataljoona valvoo ns. sinisen linjan loukkaamattomuutta, partioi alueella, pitää yhteyttä paikalliseen väestöön, viranomaisiin ja johtohenkilöihin sekä kerää tietoa turvallisuustilanteesta.

Irlannin kanssa on sovittu, että Suomi jatkaisi pataljoonan johtovaltiona marraskuun loppuun 2016. Tämän jälkeen johtovaltiovastuu siirtyisi Irlannille, joka tarjoaisi pataljoonaan kaksi yksikköä sekä pääosan pataljoonan esikunta- ja huoltohenkilöstöstä. Suomi asettaisi yhden jalkaväkiyksikön sekä tarvittavat esikunta- ja tukiosat. Suomen joukon vahvuus vuosina 2017–2018 olisi noin 170 sotilasta.

UNIFIL on Suomen suurin yksittäinen kriisinhallintaosallistuminen. Jatkamista operaatiossa puoltaa Libanonin turvallisuustilanne ja alueen vakauden tukeminen myös muuttoliikekriisin näkökulmasta. Osallistuminen antaa puolustusvoimille kokemusta ja osaamista suurempien operaatioiden kokonaisvaltaisesta toteuttamisesta. Osallistuminen palvelee Suomen kykyä osallistua jatkossakin YK-operaatioihin joukoilla sekä harjaannuttaa kansallisia johtoportaita joukko-operaation pitkäaikaisessa johtamisessa ja ylläpidossa. Tärkeimpänä hyötynä kotimaan puolustuksen suorituskykyjen kehittämiseen on operaatiokokemus vaativassa toimintaympäristössä. Yhteistyö Irlannin ja Viron kanssa nähdään myös tärkeänä.

Osallistumisen kustannukset olisivat vuodelle 2016 noin 35,86 miljoonaa euroa (UM pääluokasta 25,18 miljoonaa ja PLM pääluokasta 10,68 miljoonaa). Vuoden 2017 osallistumiskustannukset olisivat noin 19,5 miljoonaa euroa (UM 13,3 ja PLM 6,2 miljoonaa) ja vuoden 2018 osallistumiskustannukset noin 23,0 miljoonaa euroa (UM 13,3 ja PLM 9,7 miljoonaa). Kustannukset on huomioitu ulkoasiainministeriön ja puolustusministeriön vuoden 2016 talousarvioesityksessä ja vuosien 2017-2018 kehusehdotuksissa.

Eduskunnan aikaisempi kuuleminen. Selvitys koskien osallistumisen jatkamisesta YK:n UNIFIL-29.10.2014 (UTP 3/2013 vp, jatkokirjelmä 1.), josta ulkoasiainvaliokunnan lausunto UaVL6/2014vp. Selvitys koskien Suomen johtovaltioroolia YK:n UNIFIL-operaatiossa 7. helmikuuta 2013 (UTP 3/2013 vp), josta ulkoasiainvaliokunnan lausunto UaVL 3/2013 vp. Suomen osallistuminen YK:n UNIFIL-operaatioon; selvitys UTP 16/2011 vp 18.11.2011, josta ulkoasiainvaliokunnan pyynnöstä annettiin lisäselvitys 25.11.2011. Eduskunnan täysistunto käsitteli UNIFILIin osallistumista ulkoasiainvaliokunnan aloitteesta 30.11.2011. Ulkoasiainvaliokunta antoi lausunnon (UaVL 2/2011 vp).

Käsittelijät:

UM: Yksikön päällikön sijainen Minna Laajava, puh. 0295 351 194, ulkoasiansihteerin Hanna-Leena Kortenieniemi, puh. 0295 351 594

PLM: Yksikön johtaja Helena Partanen, puh. 050 3586601, vanhempi osastoesiupseeri Hannu Teittinen, puh. 0295 140 317